

компонентів). За порушення законодавства щодо донорства репродуктивних клітин кримінальна відповідальність чиним Кримінальним кодексом України не передбачена [5, с. 91].

Література:

1. Цивільний кодекс України. – К. : Атіка, - 2003. – 248 с.
2. Медичне право України: зб. нормативно-правових актів / упоряд. і наук. ред. Н. Б. Болотіна. – К. : Видавничий дім «Ін Юре», - 2001. – 637 с.
3. Стеценко С. Г., Стеценко В. Ю., Сенюта І. Я. Медичне право України: Підручник / С.Г. Стеценко, В.Ю. Стеценко, І.Я. Сенюта / За заг ред д. ю н., проф. С. Г. Стеценка. К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. - 507 с
4. Пипченко Б.Г. Дискусійні аспекти надання згоди про донорство органів та тканин для трансплантації. / Б.Г. Пипченко / КНУВС / Медичне право України та його законодавче забезпечення. Матеріали II Всеукраїнської наук.-практ. конференції. – Львів, - 2008. - 114 с.
5. Шаповал Л. Згода донора на вилучення анатомічного матеріалу після його смерті (значення та проблемні питання) / Л. Шаповал. // Цивільне право. - № 10. – 2009. - С. 90-92.
6. Степанова Е.Н. Социологическая оценка правового регулирования органного донорства для трансплантации в России / Е.Н. Степанова // Вестник Московского университета. Сер. 18. Социология и политология. - 2002. - №4. - С. 174-178.

Лаврук І. В.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студентка V курсу історичного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету ім. В.Г.Короленка*

КОНСТИТУЦІЙНІ ТА ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ОСОБИ НА ЗАЙНЯТТЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Реалізація права неможлива без активної участі держави. Вона відбувається відповідним способом, з використанням належних засобів та дотриманням умов. Порядок організації реалізації права представляє собою цілий юридичний механізм. Щодо конституційного права на підприємницьку діяльність – він встановлений на законодавчому рівні як процедурно-правовий. Через те, реалізація права на підприємницьку діяльність не зводиться лише до закріплення його за суб'єктом, а означає користування правом у регламентованому законодавством процедурно-правовому порядку [1, с. 100].

Конституційне право на підприємницьку діяльність визначається як гарантована державою можливість зайняття самостійною, ініціативною, на власний ризик діяльністю з виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг з метою одержання прибутку.

Головними правовими гарантіями реалізації права особи на зайняття підприємницькою діяльністю є ст. 41 і 42 Конституції України в яких відповідно до першої закріплено право на приватну власність, а в наступній право на зайняття підприємницькою діяльністю [5].

Підприємництво це самостійна ініціатива, систематична, на свій ризик діяльність для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг і заняття торгівлею з метою одержання прибутку (ст. 42 ГКУ) [2].

Суб'єктами підприємницької діяльності в Україні можуть бути:

громадяни України, інших держав, не обмежені законом у правоздатності й дієздатності;

юридичні особи всіх форм власності.

Основний Закон України окрім того, що закріплює за кожним право на підприємницьку діяльність, ще і встановлює відповідні умови, так звані обов'язки, з дотриманням яких можна без перешкод на практиці реалізувати зазначене право. Одним із провідних принципів конституційного статусу людини і громадянина є єдність прав і обов'язків [4, с. 28].

Стаття 42 Конституції України зазначає, що право людини і громадянина на підприємницьку діяльність – це визнана та гарантована Конституцією та законами України можливість людини і громадянина самостійно, ініціативно, систематично, на власний ризик діяти у сфері виробництва, розподілу, обміну, надання послуг, зайняття торгівлею та використання матеріальних благ з метою одержання прибутку. Кожен сам вільний вибирати, орієнтуючись на свої бажання і можливості, чим займатися: стати підприємцем, менеджером на акціонерному підприємстві або розпочати індивідуальну трудову діяльність. Проте приватна ініціатива не може суперечити суспільній користі та моралі, завдавати шкоди особистій безпеці, правам людини та її гідності, порушувати норми економічної безпеки [5].

Виконання вимог господарського та цивільного законодавства України щодо бажаючих займатися підприємництвом включає:

– наявність повної дієздатності особи, яка настає з 18 років, а у виняткових випадках (укладення шлюбу, робота за трудовим договором або заняття підприємницькою діяльністю з відома батьків, усиновлювачів або опікуна) – з 16 років;

– дотримання встановлених державою обмежень щодо здійснення підприємницької діяльності в Україні (за колом осіб, за дієздатністю і правоздатністю, за вироком суду, за видом діяльності тощо);

– проходження легалізації підприємницької діяльності;

– здійснення підприємницької діяльності у будь-яких організаційних формах, що передбачені законом, за вибором підприємця;

– встановлення чіткого напрямку діяльності із зазначенням цього виду діяльності у реєстраційних документах [2, с. 101].

Законом закріплене право підприємців укладати з громадянами договори щодо використання їх праці, але при укладенні трудового дого-

вору (контракту, угоди) підприємець зобов'язаний забезпечити належні та безпечні умови праці, оплату праці не нижчу від визначеної законом та її своєчасне одержання працівниками, а також інші соціальні гарантії, включаючи соціальне й медичне страхування та соціальне забезпечення відповідно до законодавства України [4, с. 29].

Положення про порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 25.05.1998 р. Згідно ст. 4 Закону «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців» державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців – це засвідчення факту створення або припинення юридичної особи, засвідчення факту набуття або позбавлення статусу підприємця фізичною особою, а також вчинення інших реєстраційних дій, які передбачені цим Законом, шляхом внесення відповідних записів до Єдиного державного реєстру. Засвідченням факту державної реєстрації є видача свідоцтва про державну реєстрацію. Так, за суттю право на підприємницьку діяльність – це визнані Конституцією та законами України можливості певної поведінки людини і громадянина в сфері виробництва з метою одержання прибутку [6, с. 15].

Таким чином, під умовами реалізації конституційного права на підприємницьку діяльність слід розуміти сукупність вимог, що закріплені на законодавчому рівні і висуваються державою до осіб (незалежно від приналежності до громадянства), які мають намір займатися підприємницькою діяльністю, з дотриманням яких надане Конституцією право перетворюється в реальну дійсність. Держава приділяє значну увагу регулюванню підприємницької діяльності та умов її здійснення. Це цілком логічно, оскільки підприємництво є рушійною силою економіки, без розвитку якої неможливий розвиток держави в цілому. Але сьогодні, на жаль, багато питань у цьому напрямі потребують корегування та удосконалення. Позитивним є те, що держава не стоїть на місці, а продовжує плідну роботу у даній сфері, оскільки розвиток підприємництва в Україні залежить передусім від створення реальних, повноцінних ринкових умов, що дадуть змогу особам повною мірою реалізовувати своє конституційне право на підприємницьку діяльність та створюватимуть атмосферу підтримки підприємництва як основи соціального прогресу.

Література:

1. Бігняк О. Поняття права на підприємницьку діяльність / Бігняк О. // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 2. – С. 99–102.
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року. – Х.: ТОВ «Одісей», 2013. – 240 с.
3. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців»: від 15.05.2003 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1088.1157.49&nobreak=1>.

4. Коломієць О. Право громадян на здійснення підприємницької діяльності / Коломієць О. // Підприємництво, господарство і право. – 2002. – № 4. – С. 28–30.
5. Конституція України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://president.gov.ua/content/chapter02.html>.
6. Отримання дозволів у підприємницькій діяльності / Лиско Г. О., Сало Л. Б., Хлібороб Н. Є., Школик А. М. – Львів, 2011. – 150 с.

Дерев'янюк А.М.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студентка V курсу факультету філології та журналістики
Полтавського національного педагогічного
університету ім. В.Г.Короленка*

ПОЛІТИЧНІ ПРАВА ЖІНОК В УКРАЇНІ: СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Політичні права жінок посідають особливе місце як у вченні про права людини, так і в чинному, позитивному праві, оскільки забезпечують повноцінну участь громадян у суспільному житті та у здійсненні державної влади.

Гендерна рівність та участь у політичному житті є засадничими складовими сучасного демократичного управління. Відповідно до міжнародних стандартів, чоловіки і жінки мають рівні права на повноцінну участь у всіх аспектах політичного процесу.

Рівність, зокрема, розкривається як фундаментальна цінність. Її основною метою є проголошення того, що жодна людина й жодна країна не має позбавлятися можливості користуватися благами розвитку.

Жінки складають половину всіх виборців, займаючи лише 10% місць у парламентах світу та 6% у національних урядах. У статті 24 Конституції України декларується рівність прав чоловіків та жінок у управлінні державою. Однак, жіноче представництво в органах державної влади в Україні можна зобразити у вигляді піраміди, де жінки займають посади другого та третього плану [5, с. 122].

Розв'язання гендерних проблем у світовому масштабі вимагає від голів держав професійних знань і професійного аналізу проблеми. Це зумовлює й необхідність мати при президентові радника з гендерних питань, а при адміністрації президента – консультативно-дорадчий орган з гендерної проблематики [2, с. 9].

Активна участь жінки в державних справах, громадському житті для України річ, здавалося б історично обумовлена традиціями, політичною культурою, зрештою, самим незаперечно високим рівнем освіченості вітчизняного жіноцтва.

В реальності світова практика показує, що ділові якості жінки цілком дозволяють їй скласти конкуренцію практично будь-якому чоловікові-